

nationale ombudsman

Rapport

Een onderzoek naar de gang van zaken rond een aanhouding door de politie Noord-Nederland

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politiechef van de eenheid Noord-Nederland: deels niet gegrond. Voor het overige komt de ombudsman tot geen oordeel.

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	2
Wat is de klacht?	3
Wat ging er aan de klacht vooraf?.....	3
Wat was de oorspronkelijke klacht?	3
Welke reactie komt er op de klacht?	4
Wat is er gebeurd volgens verzoeker?	4
Wat is het standpunt van verzoeker?	5
Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht en wat zijn de bevindingen?	6
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	12
Conclusie.....	14

Leeswijzer

Het eerste deel van dit rapport bevat een korte omschrijving van de klacht, de aanleiding daarvoor en het verloop van de interne klachtbehandeling bij de politie-eenheid Noord-Nederland. Daarna leest u wat er is gebeurd volgens verzoeker en wat zijn standpunt is. Dan volgen de bevindingen die tijdens het onderzoek zijn komen vast te staan. Aan het slot geeft de Nationale ombudsman zijn oordeel over de klacht.

Wat is de klacht?

De ombudsman doet onderzoek op basis van de klachtomschrijving. Deze luidt als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat de politie op 22 mei 2017 een te actieve rol heeft gespeeld bij een onderzoek van de gemeente Midden-Groningen naar de staat van de bebouwing op zijn erf, door hem te beletten zijn woning in te gaan. Tevens klaagt hij erover dat het geweld dat de politie gebruikte bij zijn aanhouding niet proportioneel was.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Op 22 mei 2017 betreedt een delegatie van medewerkers van de gemeente het erf van verzoeker, onder begeleiding van de politie. Verzoeker woont in de gemeente Midden-Groningen¹, in gaswinningsgebied. Hij heeft een agrarisch bedrijf bij zijn woning. De gemeente wil op het erf een inspectie uitvoeren van de bebouwing, die mogelijk (te veel) schade had geleden als gevolg van de aardbevingen. Verzoeker wil deze inspectie niet en heeft daarom geweigerd een afspraak te maken met de gemeente om de inspectie uit te laten voeren. In een gesprek op 8 mei 2017 heeft hij de gemeente laten weten dat hij een inspectie niet zal toestaan en inspecteurs desnoods met geweld van zijn erf zal weren. Omdat de gemeente de inspectie toch wil laten doorgaan, wordt de politie ingeschakeld als 'sterke arm'. De politie moet toezicht houden en zorgen dat de inspectie veilig doorgang kan vinden.

De medewerkers van de gemeente gaan op 22 mei 2017 het gesprek aan met verzoeker, buiten op zijn erf. Er zijn dan drie politieambtenaren aanwezig en drie gemeenteambtenaren. Verzoeker maakt in woord en gebaar duidelijk dat hij de inspectie niet wil toestaan. Zijn zoon en schoonzus zijn ook bij een deel van het gesprek aanwezig. Volgens de politie dreigt verzoeker met geweld als de inspectie zal worden uitgevoerd. Na verloop van tijd roepen de aanwezige politieambtenaren versterking op van collega's. Twee extra politieambtenaren arriveren even later. Twee keer tijdens de discussie loopt verzoeker even weg, zijn huis in. De eerste keer handelt de politie daar niet op. De tweede keer, als verzoeker zijn schuur in wil lopen, probeert een agente hem tegen te houden. Kort daarop wordt verzoeker gepeppersprayed door een agent en daarna van achteren naar de grond gebracht doordat de agent een arm om zijn nek legt. Verzoeker wordt daarna onder controle gebracht, geboeid en door twee agenten afgevoerd naar het politiebureau, waar hij zijn ogen mag uitspoelen. De andere agenten gaan intussen met de gemeenteambtenaren de woning en de schuur in om de inspectie uit te voeren. Uiteindelijk blijkt uit de inspectie dat het erf bewoonbaar is. Na een aanpassing aan de stal kan verzoeker op zijn erf blijven.

Verzoeker is op 22 mei 2017 aangehouden wegens wederspanningheid (artikel 180 Wetboek van Strafrecht). Wederspanningheid is het zich met geweld of bedreiging met geweld verzetten tegen een ambtenaar die werkzaam is in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening. Met een brief van 16 juni 2017 heeft het Openbaar Ministerie (OM) de vervolging beëindigd. De officier van justitie liet verzoeker weten dat hij niet verder zou worden vervolgd, omdat hij al was getroffen door het gebeurde of de gevolgen daarvan.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

Op 8 november 2017 diende verzoeker via zijn advocaat een klacht in bij de politie. Verzoeker klaagde bij de politie over het gebruik van de pepperspray, over het fysieke geweld (volgens verzoeker in de vorm van een nekklem), over het gebruik van handboeien en over zijn tijdelijke vrijheidsbeneming. Tot slot klaagde hij over het binnentreden in zijn woning, tegen zijn uitdrukkelijke wil.

¹ Destijds was dit nog de gemeente Slochteren. Sinds 1 januari 2018 is deze gemeente opgegaan in de gemeente Midden-Groningen.

Welke reactie komt er op de klacht?

Op 25 april 2018 reageerde de politiechef op de klacht van verzoeker. Dat deed hij nadat de klachtencommissie van de politie een advies had uitgebracht. De politiechef volgde het advies van de klachtencommissie om de klachtpunten van verzoeker ongegrond te verklaren, met uitzondering van het klachtpunt over het binnentreden van verzoekers woning. Over dit laatste punt had de politiechef geen oordeel omdat dit heeft plaatsgevonden op grond van bevoegdheden van de gemeente.

Uit het advies van de klachtencommissie blijkt welke stukken zij bij haar onderzoek heeft betrokken. Hieronder bevindt zich niet de geweldsrapportage die door de politie is opgemaakt. De klachtencommissie heeft wel kennisgenomen van de stukken waarin de betrokken politieambtenaren hun visie hebben gegeven.

De klachtencommissie overweegt dat door de uitlatingen van verzoeker sprake was van een beleefde gevaarstelling, ook omdat er in de schuur wapens of andere middelen konden liggen waarmee verzoeker zijn dreigementen kon waarmaken. Daarom ging een agente voor de schuurdeur staan. Door de agente opzij te duwen heeft verzoeker volgens de commissie de gevolgen over zich afgeroepen. Doordat verzoeker zich daarna bleef verzetten, moest de politie een steeds zwaarder middel inzetten om hem onder controle te krijgen. De ingezette middelen waren volgens de commissie noodzakelijk en proportioneel. Ten overvloede overweegt de klachtencommissie dat de nekklem, hoewel niet verboden, wel omstreden is. Volgens de commissie wordt er gezocht naar alternatieve middelen die bijvoorbeeld lager op het lichaam toe te passen zijn. De commissie adviseert om hier in trainingen meer aandacht aan te besteden. De politiechef heeft laten weten het advies van de klachtencommissie onverkort over te nemen.

In reactie op de opening van het onderzoek door de Nationale ombudsman schreef de politiechef dat hij ten aanzien van de klacht van verzoeker bij zijn eerder ingenomen standpunten bleef.

Wat is er gebeurd volgens verzoeker?

Verzoeker heeft de ombudsman een uitvoerige schriftelijke en telefonische beschrijving gegeven van de manier waarop hij de gebeurtenissen van 22 mei 2017 en de aanloop daarnaartoe heeft beleefd.

Verzoeker geeft aan dat hij indertijd veel zorgen had over de lichamelijke en psychische gezondheid van zijn echtgenote en over de toekomst van zijn bedrijf. Verzoekers gezin woonde al negen maanden in een huis dat door Centrum Veilig Wonen (CVW) onbewoonbaar was verklaard, maar passende vervangende woonruimte was hen niet aangeboden. Zij konden ook niet gemakkelijk weg, omdat zij de zorg hadden over veel dieren, de kinderen dichtbij naar school gingen en hij zijn landbouwbedrijf en opslag niet onbeheerd wilde achterlaten.

Pas na al die maanden werd er door de gemeente contact met hem gelegd naar aanleiding van de melding van een acuut onveilige situatie (AOS) op zijn erf. Toen moest de controle ineens binnen twee weken. Verzoeker was niet van plan dat toe te staan. Hij was gefrustreerd over regelgeving en controles door de overheid en vond dat de gemeente nieuwe ontwikkelingen van zijn bedrijf stelselmatig tegenhield, terwijl die volgens hem nodig waren om bij de tijd te blijven. Er zat dus oud zeer van verzoeker richting de gemeente. Daarnaast had het CVW verzoekers zaak aangemeld bij de Arbiter Bodembeweging voor arbitrage. In afwachting van de uitkomst daarvan vond verzoeker een controle door de gemeente niet zinvol. Dit heeft verzoeker de gemeente ook gezegd tijdens het gesprek op 8 mei 2017. Verzoeker heeft zelfs geprobeerd een autonome vrijstaat uit te roepen over zijn erf, om de gemeente te vrijwaren van haar zorgplicht jegens hem. De gemeente zou dan geen dringende reden meer hebben om de controle uit te voeren. Verzoeker dacht dat de gemeente hen daarom wel met rust zou laten. Zij vrouw was echter onverminderd bang voor een uithuiszetting.

Op 22 mei 2017 zag verzoeker de gemeenteambtenaren vergezeld van de politie zijn erf op komen. Verzoeker stelt dat hij één van de drie gemeenteambtenaren herkende van het gesprek van 8 mei 2017. Tegen deze persoon heeft hij gezegd dat ze toch al hadden besproken dat niemand erin zou komen totdat de Arbiter uitspraak zou hebben gedaan. Bovendien kwam de inspectie ongelegen, omdat zijn schoonzus en de huisarts aanwezig waren voor zijn

echtgenote. Volgens verzoeker kondigde een van de medewerkers van de gemeente op een gegeven moment onomwonden aan dat zij op dat moment zijn woning zouden binnengaan. Verzoeker wilde dat niet.

Hij heeft toen gezegd: dat gebeurt niet, dat sta ik niet toe. Hij is door zijn tuinhek naar zijn schuurdeur gelopen met de bedoeling om naar binnen te gaan en de deur achter zich dicht te doen. Zijn zoon liep achter hem aan. Verzoeker pakte de deurkruk vast en deed de deur een klein stukje open. Hij heeft er niets van meegekregen dat een agente op dat moment haar voet tegen de deur aan zette. Wel merkte hij dat de deur op een gegeven moment als vanzelf weer dicht sloeg, waarschijnlijk omdat een agente tegen de deur aan duwde. Vervolgens voelde verzoeker een hand op zijn schouder en dat hij naar voren werd geduwd. Hij keek achterom en draaide naar rechts. Hij zei tegen de agente: 'blijf van me af'. Verzoeker denkt dat hij daarbij zijn armen omhoog heeft gedaan, maar dat hij de agente geen duw heeft gegeven. Hij werd door haar vastgepakt en heeft zich losgedraaid, waarbij hij zijn armen omhoog zwaaide.

In zijn ooghoek zag hij toen een agent op de andere kant van het tuinhek staan. Meteen op dat moment spoot de agent pepperspray in zijn gezicht, aldus verzoeker. Volgens verzoeker kwam de spray van heel dichtbij en werd hij vooraf niet gewaarschuwd. Verzoeker wist niet wat hij in zijn ogen kreeg, maar voelde het spul meteen heftig prikken en bijten. In een reactie zwaaide hij met zijn armen, waarbij hij de agente geraakt heeft. Maar de agente is niet op de grond gevallen, stelt verzoeker. Toen werd verzoeker vastgepakt door de agenten, maar hij was nog in staat te bewegen en lopen. Hij begon met zijn ogen dicht weg te lopen richting zijn achtererf. Daarbij heeft hij de agenten van zich af gezwaaid met zijn armen. Uiteindelijk sprong een agent achterop zijn nek. Toen is hij nog een stukje doorgelopen, met de agent hangend aan zijn nek, waarbij de agent geen voet aan de grond had. De agent trok hem naar achteren. Verzoeker heeft de arm om zijn nek beetgepakt om deze los te trekken, maar dat lukte niet. Uiteindelijk zakte hij door het gewicht in elkaar.

Verzoeker is met zijn armen en gezicht naar voren gevallen, zegt hij. Eerst zakte hij op zijn knieën en daarna lag hij met zijn armen gestrekt naar voren. Daarna heeft hij weer geprobeerd de arm om zijn nek losser te maken. Hij hoorde zijn zoon tegen hem roepen 'geef je over!'. Ook zijn schoonzus riep dat. Er waren veel stemmen. Verzoeker wilde zich wel overgeven, maar kon niet goed praten. Er lag veel gewicht bovenop hem en hij kon zich niet omhoog duwen. Verzoeker kreeg op den duur weinig lucht meer. Zijn schoonzus heeft toen tegen de agent gezegd 'laat hem los!'.

De agenten hebben zijn armen opzij getrokken en zijn armen en benen gefixeerd. Daarop werd hij geboeid. Op dat moment had de agent nog steeds een arm om zijn nek. Verzoeker kreeg nu echt geen lucht meer, stelt hij. Hij had het gevoel dat hij onder water was. De schoonzus heeft toen de agent op zijn arm geslagen of getikt, nadat ze al meerdere keren geroepen had dat hij die arm los moest laten. Toen merkte verzoeker dat hij weer lucht kreeg.

Vervolgens werd verzoeker neergezet. De politie wilde hem snel meenemen, maar verzoeker had tijd nodig om bij te komen. Hij mocht toen even blijven zitten, ongeveer vijf minuten. Daarna is hij omhoog gehesen en naar de politieauto gebracht. Eenmaal in het politiebureau vroegen ze of hij rustig was en of de boeien af konden. Dat kon toen.

Terugkijkend op de situatie, geeft verzoeker aan dat hij destijds erg gestrest was. Hij had misschien rustiger moeten blijven, maar wilde niet over zich heen laten lopen door de gemeenteambtenaren. Zijn intentie was om het huis in te gaan en hen er niet in te laten, maar de politie verhinderde dat.

Wat is het standpunt van verzoeker?

Verzoeker stelt dat de politie te pro-actief handelde en zich niet beperkte tot toezicht houden en assisteren om escalatie te voorkomen. Verzoeker werd immers door de politie overmeesterd toen hij zijn schuur in wilde gaan, uit angst voor wat hij daar mogelijk ging doen. Verzoeker vindt dat er geen reden was om op die manier op te treden en dat zulk handelen in elk geval niet past binnen een assisterende en toezichthoudende rol. Volgens hem had de politie zich veel terughoudender moeten opstellen en niet de aanval moeten inzetten, nu uit niets bleek dat van hem

concreet gevaar te duchten viel wanneer hij zijn schuur in zou gaan. Verzoeker vindt dat de politie op een te vroeg moment in actie is gekomen.

Voor verzoeker staat zijn klacht over de wijze waarop hij is overmeesterd voorop. Hij vindt het niet proportioneel dat in zeer korte tijd eerst pepperspray werd gespoten en hij daarna met een soort nekklem naar de grond is gebracht. Hij wijst erop dat de agenten met z'n vijven waren. Volgens hem hadden ze hem op een normale manier vast kunnen pakken. Zeker nadat hij de pepperspray in zijn gezicht had gekregen, was hij niet meer gevaarlijk, vindt hij. Hij liep op dat moment weg van de schuur richting zijn achtererf. Hem op dat moment bij zijn nek grijpen was volgens verzoeker niet nodig. De advocaat van verzoeker stelt ook vraagtekens bij de toetsing van dit geweld in de interne klachtenprocedure bij de politie. Hij stelt dat hij tijdens de interne klachtbehandeling heeft gevraagd om een kopie van de geweldsrapportage. Deze heeft hij niet gekregen. De advocaat wijst er daarbij op dat de klachtencommissie ook niet de beschikking had over dit document, terwijl het wel een relevant stuk is om de klacht te beoordelen.

Verzoeker stelt dat hij veel last heeft gehad en gehouden van het optreden van de politie. Hij heeft nog steeds nekkklachten, maar de artsen kunnen niet vinden waardoor precies. Hij kon de eerste week geen vast voedsel eten. Daarna bleef hij nog wel drie maanden hoofdpijn houden. Hij kon niet goed rijden op de trekker of in de auto, want hij had last van oneffenheden op de weg of op het land. Op den duur ging de hoofdpijn wel weg, maar nog steeds heeft hij last van hobbels in de weg en veranderingen van richting. Zijn nekspieren zijn volgens hem niet meer helemaal hersteld. Verzoeker heeft hiervoor fysiotherapie.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht en wat zijn de bevindingen?

De Nationale ombudsman heeft de klacht van verzoeker onderzocht door:

- De stukken te bestuderen die door verzoeker en de politie zijn verstrekt;
- Vier betrokken politieambtenaren te horen;
- Schriftelijke vragen te stellen aan een gemeenteambtenaar die bij de gebeurtenissen aanwezig was;
- Bij de politieacademie informatie in te winnen over het gebruik van de nekklem en het gebruik van pepperspray.

Daarnaast heeft de ombudsman uiteraard acht geslagen op de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren.

Op basis van deze informatiebronnen komt de Nationale ombudsman tot de hiernavolgende bevindingen.

Wet- en regelgeving

Pepperspray

Het gebruik van pepperspray is gereguleerd in artikel 12 van de Ambtsinstructie. Daarin staat dat het gebruik van pepperspray slechts is geoorloofd:

- a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnd wapen bij zich heeft en dit tegen een persoon zal gebruiken;
- b. om een persoon aan te houden die zich aan aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken;
- c. ter verdediging tegen of voor het onder controle brengen van agressieve dieren.

Ook staat er dat een agent in principe vooraf moet waarschuwen dat hij pepperspray zal gaan gebruiken, als de betrokkene niet het bevel van de politie opvolgt. Maar de waarschuwing kan achterwege blijven als de omstandigheden de waarschuwing redelijkerwijs niet toelaten.

Tot slot volgt uit het artikel dat pepperspray per geval ten hoogste twee maal voor de duur van niet langer dan ongeveer een seconde gebruikt mag worden en op een afstand van ten minste een meter.

Nekkleem

Het gebruik van fysieke gewelds- en controletechnieken zoals de nekklem is in de Ambtsinstructie niet nader gereguleerd. Wel geldt hier het algemene vereiste dat de geweldstoepassing proportioneel moet zijn. Dat wil zeggen dat het geweld alleen mag worden gebruikt als het beoogde doel dat rechtvaardigt. Daarnaast moet het geweld subsidiair zijn. Dat houdt in dat er geen lichter middel voor handen moet zijn waarmee het doel evengoed bereikt kan worden. Deze vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit gelden voor ieder geweldgebruik door de politie. Daarnaast moet het geweld altijd rechtmatig zijn. Alleen bij een rechtmatige aanhouding is het gebruik van geweld toegestaan.

Door verzoeker verstrekte stukken

De ombudsman heeft verzoeker bij de opening van het onderzoek gevraagd om een verklaring van een arts te verstrekken, als hij na het voorval medisch is onderzocht. De advocaat van verzoeker verstrekte hierop een aantal stukken, waaronder:

- Een overzicht van contacten tussen verzoeker en de huisarts over de periode van 24 mei 2017 tot 13 november 2017. Hieruit blijkt dat verzoeker op 24 mei 2017 (twee dagen na het voorval) bij de huisarts is geweest en heeft verteld over 1) last van zijn ogen door de pepperspray, 2) last van zijn nek door de nekklem, 3) schaafwondjes op zijn knieën en armen en 4) gevoelige polsen door de boeien. Verzoeker stelt dat hij 'bijna gestikt is' en 'nu pijn heeft in de hals en keel en slikpijn heeft', waardoor hij 'bijna geen boterham kan eten'. De huisarts constateert 'zeer gevoelige hals, geen zwellingen, wel wat roodheid rechts en links in de halshuid', 'drukgevoelige plekken op het tongbeen' en 'drukpijnlijke spieren in de nek, van met name de trapezius. Geen zwellingen of hematomen.' Op 30 mei 2017 is verzoeker opnieuw bij de huisarts. Hij vertelt over psychische klachten als spanning en innerlijke woede. Verzoeker geeft aan nog last te hebben van zijn nek, hoofd en linkerpols. Op 17 juli 2017 vraagt verzoeker een nekfoto aan, omdat de klachten niet over gaan. Omdat de röntgenfoto geen uitsluitsel geeft, wordt daarna een MRI-scan gemaakt. De uitkomst daarvan is dat de klachten spier- en peesgerelateerd zijn en er geen botproblemen zijn. Verzoeker krijgt het advies door te gaan met pijnstilling en fysiotherapie.
- Foto's van de knieën, ellebogen en polsen van verzoeker, waarop een aantal littekens te zien zijn van schaafwonden en een aantal blauwe / beurse plekken.

Ook verstrekten verzoeker en zijn advocaat een aantal foto's van het erf van verzoeker.

Verklaring betrokken politieambtenaren

Vier betrokken politieambtenaren hebben tegenover onderzoekers van het bureau Nationale ombudsman een verklaring afgelegd. Zij worden aangeduid als politieambtenaren A, B, C en D. Politieambtenaren A en B zijn twee van de drie agentes die vanaf het begin aanwezig waren, C en D zijn de twee agenten die later opgeroepen werden als versterking. A, B en C hebben kort na het gebeurde ook een proces-verbaal opgemaakt van hun bevindingen. Hun verklaringen zijn zodanig gelijklopend dat ze hier samengevat worden weergegeven.

A en B kregen van hun chef het verzoek om zich te melden bij de gemeente Slochteren. Daar kregen zij van gemeenteambtenaren te horen dat de woning en de schuur van verzoeker moesten worden gecontroleerd. De woonsituatie zou al een langere tijd mogelijk gevaarlijk zijn. Verzoeker had al aangegeven dat de medewerkers van de gemeente er van hem niet in mochten. Daarbij was hij agressief geweest. De politieambtenaren hoorden dat hij iets had gezegd met de strekking dat er geen ambtenaar op zijn terrein mocht komen en dat hij ze er anders af zou slaan. Daarom vroegen de gemeenteambtenaren of de politie mee kon komen ter beveiliging van de medewerkers van de gemeente. De politie zou waar nodig ondersteunen en verder op de achtergrond blijven, tenzij verzoeker iets strafbaars zou doen. A en B waren vooraf nog niet bekend met verzoeker en wisten niet waar de onvrede van verzoeker vandaan kwam. Wel had A het idee dat hij wellicht bang was dat hij zijn woning uit moest.

Na aankomst op het erf van verzoeker hoorden zij dat er hard met deuren werd gegooid in de woning. Daarna zagen zij verzoeker en zijn meerderjarige zoon naar buiten komen. A en B waren in uniform. Verzoeker begon direct te schreeuwen dat ze weg moesten gaan. Hij maakte een kwade indruk, maar B vond hem op dat moment niet bedreigend. De gemeenteambtenaren namen het woord en de politieambtenaren stonden erbij te luisteren, op enige

afstand. Het gesprek vond buiten plaats, op een grasveld. A en B hebben zich niet voorgesteld aan verzoeker. Er was ook geen mogelijkheid om dat te doen. Verzoeker begon direct te schreeuwen dat ze niet binnen mochten komen. De agentes kunnen zich niet herinneren of verzoeker vroeg waarom zij er bij waren.

De gemeenteambtenaren spraken erover dat zij het noodzakelijk vonden om naar binnen te gaan. Verzoeker vertelde dat dat niet kon en zei ook dat zijn vrouw ziek was. Het gesprek ging een tijd door. A en B stellen dat zij verzoeker zijn gesprek hebben laten voeren in de hoop dat hij wat rustiger zou worden. A denkt dat de gemeenteambtenaren in totaal wel drie kwartier hebben staan praten. De gemeenteambtenaren hebben heel lang geprobeerd om aan verzoeker uit te leggen waarom zij de schuur moesten controleren. Verzoeker is op een gegeven moment tijdens het gesprek een keer naar binnen geweest en weer naar buiten gekomen. A en B wisten niet wat hij ging doen, maar vonden de situatie nog niet bedreigend. Wel hoorde A hem in de woning met verschillende voorwerpen gooien. Verzoekers vrouw was er ook en zijn zoon liep er een beetje tussendoor. A heeft de vrouw en zoon niet gesproken. Toen verzoeker weer buiten kwam ging de woordenwisseling door en werd het heftiger. A denkt dat er daarna nog een kwartier is gesproken. A heeft tegen verzoeker gezegd dat hij niet zo moest schelden en schreeuwen. B vond het lastig om in te schatten of zij moesten optreden. Zij heeft op enig moment om assistentie gevraagd. Dat vond ze nodig voor de veiligheid, omdat zij fysiek niet zouden opwegen tegen verzoeker. Verzoekers zoon stond er ook bij en dat was een stevige jongen. Korte tijd later kwamen de mannelijke politieambtenaren C en D erbij. Er was toen nog niet de intentie om verzoeker mee te nemen. C en D hebben verzoeker zelf niet gesproken, maar het gesprek tussen verzoeker en de gemeenteambtenaar ging toen nog even door.

Toen de gemeenteambtenaar uiteindelijk zei dat ze de controle gingen uitvoeren, zei verzoeker dat niemand de schuur in mocht, al werd het zijn dood. Toen liep hij naar de schuur. A dacht voor het eerst dat ze misschien zouden moeten optreden. Het was de agressie van verzoeker die de aanleiding gaf. Het voelde niet prettig. B vond dat er genoeg aanleiding was om op te treden. Zij zette haar voet voor de deur om te voorkomen dat verzoeker de schuur in ging en de deur achter zich dicht kon gooien. Ze wisten niet wat hij wilde gaan pakken en wat er allemaal in de schuur stond. B dacht aan scheppen en hooivorken bijvoorbeeld. B wilde verzoeker kalmeren voordat hij de schuur in zou gaan. Ze wilde zicht op hem houden. Verzoeker was op dat moment bozer dan de eerste keer dat hij zijn huis binnenging.

Verzoeker gaf B een duw waardoor ze uit balans raakte en aan de kant werd gegooid. Het was een behoorlijke duw, stellen de politieambtenaren. Meteen daarop pakte A verzoeker beet bij zijn arm. Hij trok zijn arm los. Politieambtenaar D pakte verzoekers andere arm, maar kreeg verzoeker niet direct onder controle. A hoorde C 'spray' roepen van achter haar en meteen daarna werd verzoeker door C gepeppersprayed. C stond op dat moment op een soort hekje, volgens de politieambtenaren A en C op twee a drie meter afstand van verzoeker. B houdt het op twee tot vijf meter afstand. C stelt dat hij zijn pepperspray gebruikte omdat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding. Hij dacht dat het gebruik van de pepperspray op dat moment de beste optie was. Bij de politieklichtencommissie verklaarde hij dat hij op dat moment vond dat het niet mogelijk was om eerst te waarschuwen vóór het gebruik van de spray. A en B vonden de keuze van C om te pepperspraken op dat moment een goede keuze. Verzoeker rukte zich los toen A hem beetpakte. Hij onttrok zich aan zijn aanhouding. Bovendien had hij B een duw gegeven en was hij heel erg boos. Het lukte niet om hem direct onder controle te brengen door zijn armen vast te pakken. Volgens A was er geen tijd om verzoeker te waarschuwen. Hij werkte op dat moment al niet mee.

C stelt dat hij verzoeker in het gezicht raakte met de spray. Verzoeker greep daarop naar zijn gezicht, aldus C, maar hij liep nog wel door. A had niet het idee dat hij de spray uit zijn ogen wilde halen. A pakte weer een arm van verzoeker vast en D pakte de andere arm. Verzoeker ging door met zijn pogingen om zich los te trekken. C pakte verzoeker van achteren vast, bij zijn hoofd. Volgens C 'sprong hij hem (verzoeker) om zijn nek', waarna verzoeker door zijn knieën zakte. C stelt dat dit geen 'nekklem' was. Hij kneep niets af, maar bracht hem alleen naar de grond. C: 'Het hoofd is het stuur van het lichaam en als je dat hebt, kan je alle kanten op bewegen. Ik deed het om hem naar de grond te werken. [...] Voor mijn gevoel zat er geen risico aan. Hij zei wel 'laat los', maar hij werd niet paars. [...] Ik denk dat ik hem een seconde of tien aan zijn nek beet heb gehad. Maar dat is wel een gok. Ik weet niet hoe hij zich voelde. Ik hoorde dat hij nog praatte. Hij bleef praten. Als iemand ademnood heeft, maakt hij stikkende

geluiden. Die signalen heb ik niet gehoord.' D beaamt dat wat C deed meer een controletechniek was, geen nekklem. D: 'Vanuit mijn perspectief klopt het niet dat er een bijna-dood-ervaring was bij verzoeker, zoals hij beweert. Hij kon continu ademen en praten. Ik had absoluut niet het idee dat hij stikte. [...] Ik weet niet meer hoe lang de 'klem' duurde. Zeker geen minuut in elk geval. [Verzoeker] is geen seconde in gevaar geweest.' Ook A en B stellen dat zij de 'klem' niet risicovol vonden. Zij kunnen niet plaatsen dat verzoeker heeft verklaard dat hij geen lucht kreeg. Dat bleek in elk geval niet uit verzoekers gedrag. Hij bleef bewegen en dingen roepen. Hij schreeuwde de hele tijd door: 'laat me los, laat me los'. B stelt dat hij zoveel verzet bood en zoveel lawaai maakte dat het niet mogelijk is dat hij geen lucht kreeg.

Toen verzoeker eenmaal op de grond lag, zijn de agenten hem gaan fixeren. B meent zich te herinneren dat ze een been van verzoeker heeft gefixeerd door haar knie erop te zetten. Volgens D heeft hij aan de collega's gevraagd of ze de controle hadden. Toen daar positief op werd geantwoord heeft volgens D als eerste C verzoekers nek losgelaten. Vervolgens heeft D tegen verzoeker gezegd dat hij was aangehouden en is verzoeker geboeid. C en D hebben verzoeker daarna weggebracht naar het politiebureau. C stelt dat verzoeker in de auto last had van de pepperspray. Daarom hebben ze een raam opengezet om het te verkoelen. Het vervoer van het erf van verzoeker naar het politiebureau duurde ongeveer 10 a 15 minuten. Toen mocht hij op het bureau zijn ogen uitspoelen. Dat is een gebruikelijke werkwijze, stellen A en B.

C weet dat in de geweldsrapportage niet staat dat hij om de nek van verzoeker heeft gehangen. C stelt dat hij dat wel mondeling heeft gemeld bij de hulpofficier van justitie. Deze heeft er kennelijk voor gekozen dit niet te vermelden. In zijn proces-verbaal van bevindingen heeft C wel opgeschreven dat ze verzoeker gezamenlijk onder controle hebben gebracht en dat er sprake was van 'overstrekingen en klemmen'. Daarmee bedoelde hij onder meer de arm om de nek van verzoeker.

Door de politie verstrekte stukken

De Nationale ombudsman heeft de politiestukken bestudeerd die gaan over het optreden en/of de klacht. In aanvulling op het bovenstaande komt hieruit naar voren dat verzoeker is verhoord en nog dezelfde dag naar huis mocht. Tijdens zijn verhoor heeft verzoeker gezegd dat hij van achteren werd weggedrukt door een politieambtenaar op het moment dat hij naar zijn schuurdeur liep. Hij draaide zich om en in een reflex strekte hij zijn armen in de richting van de agent. Daarna kreeg hij pepperspray in zijn gezicht. Verzoeker stelt dat hij niemand heeft bedreigd en dat niemand bang voor hem hoefde te zijn.

In de geweldsrapportage staat dat C onmiddellijk zag dat verzoeker gezien zijn houding en postuur niet tegengehouden kon worden en dat hij verdachte waarschuwde dat pepperspray zou worden gebruikt. Verdachte bleef tegenwerken waarop C hem zou hebben gepeppersprayed. Daarna gaf verdachte zich gewonnen, aldus de rapportage. Op basis van dit relaas beschouwde de districtschef de geweldsaanwending conform de geweldsinstructie en gelastte hij geen onderzoek.

Verklaring gemeenteambtenaar

De ombudsman heeft bij de opening van het onderzoek de gemeente Midden-Groningen benaderd. De ombudsman heeft gevraagd of de gemeentemedewerkers die bij het voorval aanwezig waren als getuige informatie wilden verstrekken. De gemeente heeft de ombudsman toegezegd mee te willen werken aan het onderzoek. Een van de medewerkers van de gemeente die aanwezig was bij de gebeurtenissen op het erf van verzoeker bleek bereid een aantal schriftelijke vragen te beantwoorden. Eerder heeft zij ook een verslag geschreven van de gebeurtenissen op 22 mei 2017 en een verklaring afgelegd bij de ombudscommissie van de gemeente Midden-Groningen, naar aanleiding van een door verzoeker ingediende klacht over de gemeente. Via de advocaat van de gemeente Midden-Groningen heeft de ombudsman deze stukken ontvangen. Voor zover hier van belang verklaarde de gemeenteambtenaar het volgende.

De aanleiding voor het bezoek van de gemeente aan het erf van verzoeker was dat er sprake kon zijn van een acuut onveilige situatie in de schuur. Om dit te controleren wilde de gemeente een afspraak maken met verzoeker. Op 8 mei 2017 heeft de gemeente hierover gesproken met verzoeker. Verzoeker heeft zich tijdens dit gesprek intimiderend opgesteld en zich dreigend geuit tegen ambtenaren die op zijn erf zouden komen, met de woorden 'ik

sla ze dood' en 'ik sla ze van mijn erf af'. Bij de gemeente was bekend dat hij soortgelijke bedreigingen al eens had uitgevoerd in de praktijk door fysiek geweld toe te passen bij handhavers van andere organisaties.² Verzoeker wilde zijn erf tot vrijstaat verklaren. Omdat geen afspraak gemaakt kon worden, heeft de burgemeester besloten om onaangekondigd de schuur te controleren, onder begeleiding van de politie. Onaangekondigd, om te voorkomen dat verzoeker allerlei maatregelen zou kunnen nemen waardoor controle niet mogelijk zou zijn, zoals het barricaderen van de toegang.

Toen ze op het erf kwamen liep verzoeker de gemeente- en politieambtenaren tegemoet op het erf. Verzoeker begon meteen met schreeuwen en dreigen, stelt de gemeenteambtenaar. Verzoeker zei dat zij niet welkom waren en zeker niet in de schuur mochten kijken. De medewerkster stelt dat door haar is toegelicht waarom het bezoek plaatsvond. Zij probeerde een gesprek te voeren met verzoeker. Het gesprek verliep moeizaam, omdat zij steeds in de rede werd gevallen. Verzoeker sprak weer dreigende taal en weigerde hen toestemming te verlenen tot binnentreden. Ook maakte hij dreigende handgebaren, alsof hij zou willen slaan, en schold hij hen uit. Volgens haar was de vrees bij verzoeker en zijn familie dat de komst van de gemeente zou betekenen dat zij dan hun huis moesten verlaten. Zij heeft geprobeerd te vertellen dat dat het laatste zou zijn wat de gemeente zou overwegen, als het pand inderdaad onveilig zou blijken. De medewerkster vindt dat zij verzoeker lang heeft aangehoord, ook al werd hij boos en was hij af en toe dreigend. Ze had de indruk dat verzoeker wat rustiger werd toen hij het woord kreeg en iedereen hem aanhoorde. Het gesprek duurde volgens haar ruim een uur.

Op een gegeven moment had zij de indruk dat het moment daar was om de inspectie uit te gaan voeren. Ze zei dat ook tegen verzoeker. Verzoeker werd daarop weer boos en dreigend. Hij probeerde hen te intimideren door dichterbij te gaan staan en zijn stem te verheffen. Daarna liep hij naar zijn schuur en riep hij 'jullie komen er niet in'. Hij zou de deur op slot doen en de schuur afsluiten. Een agente probeerde te voorkomen dat verzoeker de schuur zou afsluiten. Toen heeft verzoeker fysiek geweld gebruikt tegen haar. Daarop is pepperspray tegen hem gebruikt. Dit vond deels buiten haar gezichtsveld plaats. Zij heeft begrepen dat verzoeker heeft geschreeuwd, gescholden en geschopt. Verzoeker is daarna aangehouden.

De medewerkster van de gemeente begrijpt dat verzoeker het als zeer vervelend heeft ervaren dat er onaangekondigd veel mensen op zijn erf stonden, maar vindt dat hij deze aanpak over zichzelf heeft afgeroepen door zijn opstelling tijdens het gesprek op 8 mei 2017. In haar optiek is het logisch dat de burgemeester besloten heeft om de politie mee te laten gaan, voor de veiligheid van de gemeenteambtenaren. Zij vindt dat er niets was aan te merken op het optreden van de politie. Zij hebben haar het gevoel gegeven dat zij veilig haar werk kon doen. Zonder de politie had dat niet gekund, denkt zij.

Informatie verstrekt door de politieacademie

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman bij de politieacademie informatie ingewonnen over de nekklem en het gebruik van pepperspray. Daaruit is naar voren gekomen dat agenten bij een arrestatie vaker de neiging hebben om de nek van de betrokkene te pakken. Agenten willen bij een aanhouding fixeren en daarna controleren. Daarbij maken ze een keuze, gevoed door hun vaardigheid, maar ook door de hectiek. Politie mensen pakken soms de nek of het hoofd als ze iemand niet op een andere, minder ingrijpende manier onder controle kunnen brengen. Dat is op zichzelf niet gevaarlijk en meestal ook geen nekklem.

Bij een nekklem probeert een agent het nekgewricht te overstrekken, zoals je bij een armklem probeert om de elleboog te overstrekken. Hierdoor ontstaat een pijn prikkel waardoor de betrokkene zijn verzet misschien zal staken. Dit is een risicovolle techniek, omdat het nekgewricht kan breken. Daarom past de politie de nekklem eigenlijk bijna nooit toe, maar is meestal sprake van een andere techniek rond de nek. De meest basale techniek is de omvatting, wat niet veel meer inhoudt dan iemand bij het hoofd / de nek pakken met één arm zonder iets af te knippen. Dit is een vaak voorkomende en op zich niet gevaarlijke methode om iemand te controleren. Als de bloedweg of de luchtpijp van de betrokkene daarbij voor een korte tijd wordt afgeknepen, dan spreekt men van een verwurging. De betrokkene kan hierbij bewusteloos raken.

² Verzoeker merkt hierover op dat hij deze aantijging niet juist acht. Volgens hem is hij vrijgesproken van het feit waaraan hier wordt gerefereerd.

Wat betreft het gebruik van pepperspray, is gebleken dat dit middel op zichzelf meestal niet voldoende is om een betrokkene onder controle te brengen. Mensen die gepeppersprayed zijn, blijven zich daarna vaak nog verzetten. De spray kan vooral worden ingezet als een soort 'afleider', waarna de politie met een andere techniek, zoals een omvatting van de nek, de arrestatie kan afronden. Dat er net gepeppersprayed is, is geen beletsel om een dergelijke techniek toe te passen. De pepperspray heeft namelijk niet het effect dat iemand niet goed meer kan ademen, al doet het uiteraard wel pijn en is het zeer onprettig.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De ombudsman komt op basis van zijn bevindingen tot een oordeel over de klacht. De klacht luidde als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat de politie op 22 mei 2017 een te actieve rol heeft gespeeld bij een onderzoek van de gemeente Midden-Groningen naar de staat van de bebouwing op zijn erf, door hem te beletten zijn woning in te gaan. Tevens klaagt hij erover dat het geweld dat de politie gebruikte bij zijn aanhouding niet proportioneel was.

De ombudsman toetst aan de toepasselijke behoorlijkheidsnormen. In dit geval gaat het om de vereisten van de-escalatie en evenredigheid.

De rol van de politie

Het eerste gedeelte van de klacht beoordeelt de ombudsman aan de hand van het vereiste van de-escalatie. Dit houdt in dat de overheid in haar contacten met de burger escalatie probeert te voorkomen of te beperken. Communicatievaardigheden en een oplossingsgerichte houding zijn hierbij essentieel.

Verzoeker klaagt erover dat de politie een te actieve rol heeft gespeeld en te snel tot handelen is overgegaan door hem te beletten zijn schuur in te gaan. De ombudsman vindt het belangrijk om in dit geval de context van het politieoptreden bij de beoordeling te betrekken. Verzoeker verzette zich hevig tegen een inspectie van zijn schuur en woning, omdat hij zich in het nauw gedreven voelde door de overheid. Hij maakte zich grote zorgen over de toekomst van zijn bedrijf en de lichamelijke en psychische gezondheid van zijn echtgenote. Hij was ook gefrustreerd over regelgeving en controles door de overheid en woonde in een huis dat al veel eerder door CVW onbewoonbaar was verklaard, maar nu voor zijn gevoel plotseling gecontroleerd moest worden. Bovendien was hij in afwachting van de uitkomst van arbitrage en wilde hij de inspectie in elk geval uitstellen tot na de uitkomst daarvan. De gemeente, van haar kant, dacht dat er sprake kon zijn van een onveilige situatie op het erf die verzoeker zelf niet had verholpen. De gemeente wilde daarom hoe dan ook de controle uitvoeren, vanuit haar zorgplicht voor verzoeker. Daarbij stuitte de gemeente erop dat verzoeker dreigementen uitte richting de inspecteurs en geen afspraak wilde maken. Om die reden koos de gemeente ervoor de controle onaangekondigd uit te gaan voeren, onder politiebegeleiding.

Gezien deze context was het extra belangrijk om op de dag van de inspectie, 22 mei 2017, vanaf het begin de-escalierend te werk te gaan. De gemeenteambtenaren en de politie konden verwachten dat verzoeker onaangenaam verrast zou zijn en niet zomaar mee zou gaan werken. Op basis van de bevindingen komt de ombudsman tot de conclusie dat de politie zich lange tijd terughoudend heeft opgesteld, terwijl een gemeenteambtenaar het gesprek probeerde aan te gaan met verzoeker. De politie was aanwezig voor de veiligheid, maar de gemeenteambtenaar deed in principe het woord. Zo was dat vooraf ook afgesproken. Het bleek echter erg lastig om een constructief gesprek te voeren. De agenten riepen pas na verloop van tijd versterking op, omdat ze dachten dat de situatie mogelijk uit de hand kon lopen.

Op het moment dat verzoeker woedend naar zijn schuur liep, was het de professionele inschatting van de politieambtenaren dat de veiligheid mogelijk in het geding kon komen. Dat vindt de ombudsman niet onbegrijpelijk, gezien de uitingen die verzoeker herhaaldelijk had gedaan en het feit dat hij koste wat het kost wilde voorkomen dat de gemeenteambtenaren zijn schuur zouden betreden. De politie had reden om op dat moment in actie te komen. Dat een agente de schuurdeur blokkeerde was op zich ook nog geen ingrijpend optreden en had niet hoeven te leiden tot escalatie. Al met al vindt de ombudsman niet dat de politie het vereiste van een de-escalerende opstelling heeft geschonden in de aanloop tot het gebruik van de pepperspray. Dit klachtonderdeel is daarom ongegrond.

Het geweld bij de aanhouding

De ombudsman toetst het geweld bij de aanhouding aan het vereiste van evenredigheid. Dit vereiste houdt in dat de overheid een middel kiest om haar doel te bereiken dat niet onnodig ingrijpt in het leven van de burger en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening is, is bevoegd om geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn taak en een minder

ingrijpend middel niet voorhanden is. Het geweld dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

In de eerste plaats is het van belang dat de aanhouding van verzoeker rechtmatig was. Alleen bij een rechtmatige aanhouding is het gebruik van geweld toegestaan. In deze zaak is verzoeker aangehouden wegens wederspanning. Van wederspanning is sprake als iemand zich met geweld of dreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn of haar bediening. Los van de vraag of verzoeker daadwerkelijk geweld heeft gebruikt, kunnen de uitlatingen die hij heeft gedaan worden gekwalificeerd als een dreiging met geweld op het moment dat de controle van zijn erf zou worden uitgevoerd. Om die reden kan gezegd worden dat hij als verdachte van wederspanning kon worden aangemerkt en daarvoor kon worden aangehouden.

Hoewel verzoeker dus kon worden aangehouden, blijkt uit de verklaring van politieambtenaar B dat zij nog niet de intentie had verzoeker aan te houden toen zij de schuurdeur blokkeerde. Even later was echter duidelijk dat de politie tot aanhouding wilde overgaan. Politieambtenaar C verklaarde immers dat hij zijn pepperspray gebruikte omdat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding. Wat gebeurde er in de tussentijd? Hier lopen de verklaringen van verzoeker en de agenten uiteen. Verzoeker stelt dat politieambtenaar B de deur blokkeerde en hem vastpakte, dat hij zich lostrok en wegdraaide en meteen daarna de pepperspray in zijn gezicht kreeg. De agenten verklaren dat verzoeker politieambtenaar B een duw gaf nadat zij de deur blokkeerde, zich lostrok toen de politieambtenaren A en D hem vastpakte en vervolgens pas de pepperspray in zijn gezicht kreeg. De verklaring van de gemeenteambtenaar biedt geen uitsluitel op dit punt, omdat zij verklaart dat deze gebeurtenissen deels buiten haar gezichtsveld plaatsvonden.

Doordat de verklaringen over de aanleiding tot het spuiten van de pepperspray uiteen lopen, kan de Nationale ombudsman niet beoordelen of de toepassing daarvan proportioneel en subsidiair was. Als het klopt dat verzoeker politieambtenaar B een duw gaf en zich daarna lostrok toen de agenten A en D hem vastpakte, dan is het proportioneel dat politieambtenaar C de keuze maakte om pepperspray in te zetten. Als het daarentegen gegaan is zoals verzoeker stelt, was het inzetten van de pepperspray naar het oordeel van de ombudsman te voorbarig. Op basis van de bevindingen kan de ombudsman geen van beide lezingen uitsluiten. Daarom onthoudt hij zich op dit punt van een oordeel.

Vast staat dat verzoeker, nadat hij was geraakt door de pepperspray, nog een aantal meter is gaan lopen. Daarbij maaide hij met zijn armen en sloeg hij de politieambtenaren van zich af, zonder dat hij kon zien wat er gebeurde. Vervolgens is politieambtenaar C verzoeker van achteren om zijn nek gesprongen. Op die manier is verzoeker naar de grond gebracht.

De ombudsman is op basis van de bevindingen tot de overtuiging gekomen dat hier geen sprake was van een nekklem, maar van een omvatting van de nek om verzoeker onder controle te brengen, hetgeen ook lukte. De betrokken agenten stellen dat de omvatting daarna snel is beëindigd en dat verzoekers keel niet zodanig is dichtgeknepen dat hij niet kon ademen. Verzoeker stelt echter dat de omvatting lang duurde en dat hij op den duur geen lucht meer kreeg. Uit de medische documentatie blijkt dat hij nog lange tijd last heeft gehad van zijn nek. Verzoeker stelt dat dat zelfs nu nog niet over is. Duidelijk is dat het er niet zachtzinnig aan toe is gegaan en dat verzoeker pijn heeft gehad. Verzoeker werpt de vraag op waarom het nodig was om deze techniek toe te passen, nu hij al betrekkelijk weerloos was als gevolg van de pepperspray en op het moment dat de agent om zijn nek sprong aan het weglopen was.

Op basis van de bevindingen kan de Nationale ombudsman niet met zekerheid vaststellen hoe lang de omvatting geduurd heeft en of verzoeker daarbij in ademnood is gekomen. Daarom kan de ombudsman ook over dit geweldgebruik geen oordeel geven. De ombudsman deelt echter wel verzoekers vraagtekens bij de keuze voor deze techniek. Het vastpakken van een verdachte om hem naar de grond te brengen valt op zichzelf doorgaans binnen de grenzen van behoorlijk gebruik van geweld. De nek is echter kwetsbaar en op het moment dat daarop veel kracht wordt uitgeoefend, kan dat leiden tot blijvend letsel, zoals verzoeker ook ervaart. Verzoeker was op dat moment niet gevaarlijk en de politieambtenaren hadden toen een moment kunnen nemen om te overwegen hoe zij de situatie verder zouden aanpakken.

Tot slot

De ombudsman merkt op dat de geweldsrapportage onvolledig en niet helemaal juist is opgemaakt en kennelijk niet is betrokken bij het onderzoek door de klachtencommissie. Ook valt op dat tijdens de klachtenprocedure ten onrechte is uitgegaan van de toepassing van een nekklem door de politie. Het is belangrijk dat de politie zorgvuldig is in de vastlegging van geweld en tijdens de interne klachtbehandeling. De ombudsman vraagt hiervoor aandacht van de politiechef.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie Noord-Nederland is **niet gegrond** voor wat betreft het klachtonderdeel dat de politie een te actieve rol heeft gespeeld. Wat betreft de evenredigheid van het door de politie gebruikte geweld **onthoudt de ombudsman zich van een oordeel**.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen